

16.10.49, יום א' כג' תשרי

סלויין, שאול, ספיר: ס' נסע לבחון אפשרות העשיה פגוזים לחתחים. יעמידו

לרכותו מיליון דולר לשם כך. נחוצך לכך הדף, חרמיל, קלע. בתי חרושת אלה להדף יקרים. ספיר הפגיש את סלויין עם טוחר שיש לו סגס עם בי"ח בגרמניה. ב-78,000 דולר נרכשו מכונות והן כבר בארץ שוויין של המכונות - מיליוני דולר. החסר הגלמי? כהנה, חומצה גפריתנית, חומצה חנקנית, לחומצה גפריתנית הוקם בי"ח בארץ, חנקנית - נובו מחכונן לעשות, אבל לדעת סלויין אם נובו יעסוק בזה לא יהיה חנקן "לעולם" - כשט שהוא הרס מפעל ים הסלח. מפעל החנקן צריך לעלות 7 מיליון דולר (עוסקים בכך קבוצת דרום אפריקא, E.C. (סימון) וחברת האשלג. בית חרושת לחומצה גפריתנית לא עובר - עוד מוסיפים לחקן אותו. המנהל טעה בולדברג - לדעת סלויין דילנסטס בחסד עליון".

סלויין הזמין כבר 20% מהחומר הדרוש להקמת ביה"ח להדף - בסכום של 35,000.

יקבע מקום לב"ח אחד - נבסרוצולוליה (בסביבת הרצליה). באיסליה יש בי"ח גרמני לחומצה חנקנית - יעלה 2,5 מיליון דולר. עושים זאת בשני שלבים - מיצרים אמוניאק, ומזה עושים חומצה חנקנית. יוגוסלוויה עמדה לרכוש בי"ח זה. בזמן האחרון החערבו אנגלים.

הדף (בליסטוד) אין לנו - וזה עלול להפסיק כל החשש. בליסטוד עושים באמריקא, אנגליה, בלגיה וציחיה.

המכונות לייצור פגוזים (חרמיל וקלע) יש לנו כבר ב-80%. יש לנו 3 ספרים

לייצור פגוזים מסקור מוסמך. סלויין דורש עכשיו 350,000 ל"י לבנין בשביל פגוזים והדף - עד אפריל 1950. זה נדרש בראש אבגוסט. באמריקא דרושים 350,000 דולר על חשבון מיליון דולר שהובטחו לו באמריקא. אם יקבל סכום אחרון זה לא ידרוש יותר עד 1 באפריל. כמו כן 200,000 ל"י בארץ.

ואשר לתעש בכלל? מכל הוצאות התעש 75% מוצאים בארץ (עבודה, בנין, חשמל ועוד). 25% בדולרים בחו"ל: חמר גלמי: מלדה, מליז, שמנים מיוחדים, אלקטרודות. עד יוני ירשנו 1.2 מיליון דולר, התקציב בלירות 150.000 ל"י לחודש (מזה 35.000 ל"י מוקדש להזמנות בחו"ל). מייצרים עכשיו כדורים, פגזי מרגמות, מרגמות חלקים רזרביים למכונות יריות ולתותחנים.

עובדים בתעש למעלה מאלף פועלים, שכר העבודה החדשי 62.000 ל"י.

ביקשתי ספיר לברר כמה דולרים דרושים גם לרכש, לצידוד ולמזון שאין להשיגו

בארץ.

ואשר למנהלת התעש - סלווין קיבל מסקנות הועדה בענין הנהלת התעש. ~~אצא~~ קיבל המסקנות - מלבד המעמד המיוחד של המחקר הפדעי, והיותו הוא המנהל. סלווין טוען שהשכלול המקצועי אצלו קמד ב-15 שנה מהרמה המקצועית בתעשיה בארץ כולה. יש לשאוף למכסימום של ייצור עצמי (זה יעלה הרבה יותר?) יש לשאוף להורדת החומר שעלינו לרכשו בחו"ל מ-25% (כמו עכשיו) עד 10%. ~~אסא~~ ~~אסא~~ יהיה נפט בארץ יש לנו כל החומר הגלמי הדרוש לתעשיית ט.נ.ט. (סוליאל, חומצה חנקנית, חומצה בסריתנית). ואשר ~~למחיר~~ ~~צמצום~~ נשק בחו"ל - יש מחירים שונים¹ מחיר ביה"ח לממשלה שלו, מחיר לחו"ל, מחיר של ספסור. מבחינה כלכלית התוצרת שלנו יותר זולה. דרושים 15 מיליון דולר לעשר שנים להרחבת התעשיה, בהתחלה 2,5 מיליון לשנה, אחר כך פחות. יש לנו עכשיו ציוד לעשית תוחח עד 105 מ"ט, אבל אין לנו הידיעה ולא כדאי לעשות. העיקר זה פגזים. נוכל לייצר חלקי דברים במעט לכל. לדעתי אין חכמית זו בשמים - 15 מיליון לעשר שנים אינם בכיס, אבל אינם נמנעים. מספר הפועלים יגיע ל-5000 פועלים, התוצרת שלהם 10 מיליון ל"י לשנה. הבעיה רצונית לבירור מיוחד בענין זה - ובו נחליט גם על הנהלה.

- ב-11 בא אצלי רוברט נתן. אם לא נאים העליה עד מכסימום 5000 איש לחודש - לא נקלום העליה. כי דרושים לפחות 2500 דולר לנפש. שזהו 500 או 625 מיליון דולר לשנה (אם 200 או 250 אלף נפש לשנה) - ואין כל סיכוי לסכומים כאלה, רק החצי

אולי נשיב ממגביה, מהון השקעות, מחסכונות פנימיים. כל הכנסה הלאומית שלנו 200 מיליון ל"י לשנה - ולקליטה בלבד אנו זקוקים לסכום זה בערך. מה שלא יתכן. הסברתי שקצב העליה - עד שנגיע לשנים - מיליון וחצי נפש - היא שאלת כסחון, ואין שיקול כלכלי מכריע, הוא מכין זאת. הישוב יוכל להספיק לצרכי קליטה 100 מיליון דולר לשנה - באופן שעלינו להשיג מהחוץ 500 מיליון. לדעתי אפשר להשיב רק 200 או 250 מיליון בשנה הבאה! מהמגביה 75 מיליון, 50 מהמלווה האמריקני, 25-50 מיליון השקעות (לא של עולים), 50 מיליון הון עולים. מלווה ממסלה אמריקא לא נשיב עוד. סיפר לו ג' מקד. שקשי השיג ראיון לרבע שעה או לחצי שעה. הכנס העולמי לא ילווה לנו, כי לא טרונים ממעמדתנו בשאלת הפליטים, הגבולות, ירושלים.

היינו צריכים להשקיע כל המאמצים במגביה 1949 - ולעשות מלווה עממי גדול בשנת 1950, עכשיו מאוחר, ויש להחכונן למלווה בשנת 1951 - רבע ממ ביליון דולר. מהוצאת שטרי חוב לצבור, לעשרים שנה, 3,5% - 4%, לעשית הכנות מעכשיו, זה יצליח בקרב יהודים מסעמי אהדה וביזנס כאחד. הממשלה האמריקנית לא תתנגד. יש להתחיל באוקטובר 1950. האפשר לעשות פעולה כזו מחוץ לאמריקא? אפשר, אבל יש קשי בהוצאת כספים מחוץ לשוויץ ופורטוגל.

אין משקיעים הון יהודי אמריקא מפני שאינם רגילים בכך. השקיעו רק בנפט ובהקמה בתי חרושת של "אסמבלי". הרבה חיירים באו ונחאכזבו. מכבידים בבדיקת הסכס בשדה התעופה, התחבורה יקרה (עכשיו הוטב), לא מקבלים במהירות השובה במשרדי הממשלה. דרוש מרכז השקעה. היינץ גרינבוים הוא איש טוב. יעזור גם חוק השקעות. אנשים באמריקא רוצים לדעת החנאים. הצבור בארץ לא מחונך דיו בהתנהגותו כלפי חיירים. יש להשתמש לשם כך בשידורים. יש להרשות 10% של רווחים לחזור לאמריקא בדולרים, ואין לדאוג יותר מדי מאין ניקח הדולרים. זהו *Gamble* ויש לעשות הריסק. (צדק בהחלט!)

יש להמריץ יהודי אמריקא לבנות בתים להשכרה 18 חדר בית, יעלה 20,000 ל"י, ולהרשות להם לקבל 7-8 ל"י בעד חדר (רק מכתיים חדשים!) שירות 5%, יקבל שכר דירה ניסו 1000 ל"י לשנה (ברוטו - 1500 ל"י) - כך ניפטר מדמי ספחה.

נחן סבור שאין חיכנון ממשלתי. בפולין יש להם גם ועד קבינסי לחכנון, וגם מזכיר אכסוסיבי שיש לו מנגנון. התפקיד - חיכנון כלכלי סעשי ולא הלכה בלבד. חכנון מיום ליום: על מסיים, הוצאה שטרוח, שכר ועוד.

יש לדאוג להגברת הייצור - ע"י הוזלת מחירים ולא ע"י הרמת שכר. דרוש "סגיה" שיפקח על הנעשה בארץ ובהלך רוח הצבור.

היש להשיג מלווה "קטן" מיד של 30 מיליון לבטחון וחמר גלמי להעשיה? בלי תמיכת הממשלה - לא, ולדעתו הממשלה לא תחמוך. אולי אפשר להשיג 100 איש שכל אחד ישיג לע"ע חצי מיליון (?)

לדעת נחן - מסחובבים יותר מדי ישראלים בחו"ל. כמעט מרובים מהתיירים.

מציע הדרגה בהטלת מסיים.

לארץ זו דרושה מדיניות של חסכנות, באמריקא מדיניות של צרכנות. יש לשחרר שטרות חוב של הממשלה והעיריות - ממסי-הכנסה.

הוא עומד לחזור בעוד 4-5 חודשים.

- מושין חזר סאנגליה. נפעם לראות הנכונות הרבה והכללית ~~אל~~ בכל חובי היהדות לעזור לישראל. יש יהודים בכל העשיות ועמרות מפתח - ומוכנים לעזור לנו. גם אם יסכנו עצמם. יש לעשות רשימה - ע"י נספח מדעי בצירות או שליח מיוחד. סירגני בולדשטין יבוא רק באוקטובר 1950.

יעצהי לע"ע לסדר רשימה כזו פה, ע"י מזכירות המועצה המדעית. הענין באנגליה וארה"ב לא כל כך פשוט.

- שלחתי הבוקר מברק להמר אם יש התקדמות באפשרות מלווה - ובצהריים הביאו לי מברק ממנו - שהסיכויים אינם מרובים, נכרר זאת עם מונסור שבא הנה סחר.

- אגרון דורש ממני חגובה לרעש של מברק יסא על דברי בפגישת משלחת זווקסמטן (על הנוער שאנו דורשים) עלי לענות פרטית ללווסטן לרוז הלפרין וללוינסל. אחד מהמכתבים יהיה ערוך לפרסום. צאצא בררנו מצב השדור. יש בדעת אגרון לפתוח בנ"י. בית ישראל" חברת פלס מוכנה לרהם הבית אם נשכרהו. מהי שוהפוח זו?

- ברכמן: הסמינריון לנוער ספרדי מוכן יהיו בו 3 חלקים: מדינה וחברה, עם ישראל בזמננו, מדינה ישראל וקבוץ גלילות. הקורס יסתדר ע"י המרכז להשכלת עם של האוניוורסיטה (דינבורג, שזר, פרופ. בובר ואסף). הסנהל המעשי ד"ר בריינסן, חברנו, מרכז הקורס - שמריהו סלמון - מנוסה בעבודה. נוסף פרופ. צ'קי (חברנו) מיצג העדה הספרדית מטעם שיסריה. יעסוק בזה גם פרוידנברג מנהלל, יקי; יצטרף גם ספרדי ירושלמי - לעבודה יום יום. יהיו 50-60 חלמידים, הקורס ימשך לא פחות מחודש ימים, א בבית הכרם. יתחיל ב-20 לנובמבר. התלמידים סרם נקבעו. שיסריה הציע 64 שעות, ההסת' עומדת לחת 30 שעות. גזכרות אסא משרד רה"מ נותנת 1000 ל"י, חסרים עוד 3000, עלי לדבר על כך עם קפלן. נדרשת ממני הרצאה על תקומת המדינה בקורס זה.

- יעקב ומשה דיין: הלעשות פעולת עונשין בכפר עוידנא בהחוס בית בוברין. לדעתי רצוי לפנות תחילה לגיוון ולהחרות בהם באופן ידידותי שאם לא ימנעו התקפות בשטח שלנו - נצטרך לפעור. אם זה לא יועיל - כלום זה יזיק?
משה דיין סבור אא שלא יועיל ולא יזיק. מטעם עבה"י יבואו ערבים פלשהינים, ואתם אין על מה לדבר. הם לא פעלו עד עכשיו בכל המקרים שהם פגעו בנו - בעין חוצב, זרנדל ועוד.

שאלתיו מה היה אומר אילו הלגיון היה בא אצלנו ותוקף ישוב שלנו?

היה משיב כהלכה.

- דו"ח כוח אדם מיום 3.10.49 - 49.649 חיילים ואזרחים, מזה 3848 חללים, 1621 חולים ופצועים, 375 נעדרים, 1994 עריקים, 193 אסירים, 2 במחנה שחרורים, ס"ה 8.033. מהשאר: אזרחים 4.783, חיילים 36.833, ס"ה 41.616. מזה (בסוגרים - אזרחים) ר.מ. 1 - 70, עריקים במעצר 119, 2 ר.מ. 34 (במחנות מעבר 699, ר.מ. 4 א (במים אמונים) 861, חיילים 1854 (200), אוויר 5729 (612), חי"ר 10.239 (64), מחוזות 878 (23), תוחמונים 1840 (23), הנדסה 1061 (118) קשר 1280 (187), פרשים 200 (3), מחנות ומתקנים 830 (72), ש.ר. 2435 (725), מ.צ. 715 (5) אכא 814 (291) הספקה ותובלה 1046 (292), טכנאים 2070 (198), ציוד וחימוש 1170 (1110), אגם 1048 (310) מהד 1756 (176), מסל צבאי 238 (3), קורס אלף 151.

- ועדת השרים ליעור: קמלן מציע להפחית מיליון מעמידר (במקום 7 להקציב רק 6) - אם כי לפני המחנות יש צורך לבנות עוד 20000 יחידות. ז"א כעשרה מיליון ל"י. מציע חצי מיליון להפחית מבנינים צבוריים, חצי מיליון מחקלאות, רבע או חצי מיליון מהעשיה.

בארתי שיש 3 גושים - יעור איסטרטיגי, שאסור להחמיץ, כי בין כך זה ידרוש 4-5 שנים, יש ליער הרים וחולות - ומוכרחים לנסות בכל הדרכים (לרבות זריעה מאווירונים) בנגב, כי בלי סיחוח לא נוכל להחזיק בשטח גדול זה התופס למעלה מששים.

שפירא מציע לקחת רבע מיליון מרשיות מקומיות, רבע מיליון מבנינים צבוריים. י. רוזן ממקמק בכל ענין היעור כדרך להתישבות. לו נראה להיפך, שכורחים יערות לשם ישוב.

הוסכם שהממשלה תשמר שני מיליון וק"ק תשתתף בשני מיליון.

- משלחת הדסה ואוניוורסיטה ברוד, אסף, דיוויס, דוסרובסקי, גב' אגרונסקי: לבנות או לא לבנות ב"ס לרפואה במקום חדש, במערב: ז"א ב"ס לרפואה, גם בית חולים, גם פוליקליניקא. דיוויס יוצא השבוע אמא לאמריקא וידונו על כך בועידה. מסומקני אם הגיעה השעה להכרעה. עד אחרי העצרת לא נוכל להגיע עם הערבים לידי הכנה על הר הצופים (אם נוכל אחר כך?!). אם לא יפול דבר רע אמא מאוד נגדנו בעצרת - נעבור במשך החורף לירושלם. אבל לא טוב שידעו א עד אז שאנו כאילו עוזבים הר הצופים.

מרופ' יוסף דורש שוב שחרור הלמידים: בנות מהשח, ז, ו. בנים מתשז וקודם לה. שב"כ
סידרתי/האוניוורסיטה יפגש עם מאזה ומקלף ויבררו מי אפשר לשחרר.

- מליון מתאונן על מצב אי-עבודה לאחר כשלון המצעד. הוא רוצה להשאר בצבא ומבקש החלטה. אמרתי לו שאין אני מחליט בענין זה - אבל אמריץ המטה שיחליט.

- התייעצות עם יעקב, שאול ונצר על הפרה המשמעה מצד מפקדי פלמח בהפגנה. שאול מחנוד בהחלט נגד כל פעולה ביחס למפירי הפקודה. עצם הפקודה היה משגה. המכנסים התנהגו בחכמה - הסתירו כל אופי מפלגתי. השתחפו מאות חיילים, ויש לדעת להבליב.

שלחתי בהחלט דעה זו. כאן כינסו צבא ביודעים ובכוונה, והמעשה גרוע מאלסלינגא, אם כי סודר ביחר כשרון והבנה סכסיסית, היתה מפרה בולטת וברורה: לחזק ארגון צבאי בלתי חלוי בצבא ולהרגיל בחוריהם לבכר א פקודת המפלגה על פקודת הצבא ולהוכיח למדינה שאין לעשות כלום נגד זה. המאות לא אשמו - אבל הכפקדים בגדו בשבועתם ואם לא חיעשה פעולה נגדם - תהיה זו מעילה חמורה בשליחות המדינה. שאול ביקש להתייץ עם מספר חברים - זיאמה, פנחס, אשכול. סרבתי - אם כי הכרתי בזכותו של שאול להתייעץ. כי החברים יכניסו שיקולים

מפלגתיים (כלומר אם טוב או לא טוב הדבר למפלגה) - אני בענין זה פוסל כל שיקול
מפלגתי ופוסל כל דעה שיש בה שיקול מפלגתי ולא אשתתף בהחלטות כזו.

נצר סיפר שיוסף טבנקין הופיע בראש חסיבתו, מולה כהן - אף הוא, וכן
נהום שריג, דיברו בפניהם והשתחפו בההלוכה. לא באו לכנוס - לרגל הפקודה -
סדריכי הקורס של מ"כ במשמר הנגב, לא באה חברה אחת של ציזבסרון. השתתף בההלוכה
רב-סרן סיני (סגן אלוף של יצוג), ועוד קציני מבצעים וספקדי גדודים. מג"ד היו 7,
מהם אחד שאיננו עוד בצבא.

יעקב הסכים לדעתי.

מסרתי הודעה לעתוננים שאני אחראי על שתי הפקודות.

אציע ביום ג' לממשלה למסור למשפט כל רב סרן ומעלה שהמר הפקודה, ולדרוש
ביטול דרגתו ומאסרו. כל החיילים שהיו בלי מדים /וקיבלו רשות/ לא יתבעו למשפט.

17.10.49, יום ב' כד' תשרי

ישראל ישעיהו - יכנאלי אינו רוצה לנסוע עכשיו אלא בסוף המסע. התימנים
לא יכלו להסדר בלי 6 שליחים: אברהם כהן, בדיחי, מינס (אנשי גלוסקא), אהרון
מטלה, יוסף שמעי (מפ"מ), ישראל ישעיהו. ביקשהו להיות נציגי האישי. יצאו מחר
ויעשו שם שבוע ימים.

- גרשון: ברר עם אשכול דבר עשרות אלף יחידות שיכון להתישבות במשך חש"י.
מאלו הסוכנות צריכה להקים 10,000 יחידות. הסכים, אבל אחר כך סלפן שהסוכנות
לא חוכל לעשות זאת, כי לא יוכל להוסיף 300 למשפחה בשביל התישבות. גרשון מציע
שהממשלה תתן התוספת להתישבות (מאין תיקח 3 מיליון ל"י?) - נדון על הבעיה
ביום ה'.